

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Nykytilassa tulisi tunnistaa paremmin työkykyiset ja puutteellisen työky-vyn omaavat asiakkaat. Ei-työkykyiset asiakkaat tulisi ohjata oikeisiin palveluihin ja oikeiden etuuksien piiriin.

Kunnissa on tällä hetkellä erilainen lähtötilanne sen mukaan, kuuluuko kunta kuntakokeiluun vai onko jäänyt sen ulkopuolelle. Nykytilassa tulisi huomioida kuntien tilanne, jotta lähtötilanne uudistukseen olisi kunnis-sa samanlainen. Myös TE-toimistojen käytäntöjen tulisi olla yhtenäisiä, ennen uudistusta, ettei kuntiin siirry erilaisia toimintakulttuureja.

Kunnan tulisi jatkossakin voida järjestää työllisyyspalveluita, jotka ovat asiakkaiden näkökulmasta tarpeellisia. Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa kunnan vaikutusmahdollisuuksiin heikoimmassa työmarkkina-asetmassa olevien palvelujen järjestämiseen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Uudistuksen tavoitteena on tuoda palvelut lähemmäksi asiakkaita sekä toteuttaa yksilöllisesti räätälöityjä palveluita. Kuntayhtymämallilla tai vastuukuntamallilla, jossa tavoitellaan 20 000 työvoimapohjaa, tavoitteet eivät tulisi toteutumaan. Palvelut karkaavat asiakkailta kauemmaksi ja heikossa työmarkkina-asetmassa olevien kohtaaminen ja kasvokkain tuotetut palvelut paikallisesti ovat tärkeitä, varsinkin julkisen liikenteen heikkouden vuoksi. Tavoitteena tulisi olla ketterät ja vaikuttavat asiakas-lähtöiset palvelut, jossa asiakkaiden osallisuus on keskiössä.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 Pääasialliset vaikutukset:

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot:

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 Lakia alemman asteinen sääntely:

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 Toimeenpano ja seuranta:

Keskeistä on varmistaa asiakkaiden palveluiden jatkuvuus uudistuksen aikana. Kunnat tarvitsevat tietoa ohjaavista ohjeistuksista, laeista ja asetuksista riittävän ajoissa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaannolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

Työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut tulisi olla tosiasiallisesti kunnissa ja siirtää kuntiin. Kuntakokeilussa työllisyys-palveluiden järjestämisvastuu tiettyjen työllisyyspalveluiden osalta siirrettiin kuntiin. Mikäli kunnilla olisi vastuu työllisyyspalveluiden järjestämisestä, mahdollistuisi se, että kunnat voisivat itse rakentaa yhteis-työtä muiden järjestäjien kanssa. Olemassa voisi olla mallikonsepti, jota voitaisiin hyödyntää kunnan oman asiantuntijuuden lisäksi. Mallikonseptillä päästäisiin yhteistyörakenteisiin; tietyt palvelut kunnan vastuulla ja osa järjestetään yhteisesti kuntien välisellä sopimuksella. Pienten kuntien vaikutusmahdollisuudet jäävät ilman järjestämisvastuuta lähes olemattomaksi ja tuntuu siltä, että kunnalle jää vain rahoittajan rooli.

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Uuden asiakaspalvelumallin voimaantulo ennen varsinaista TE2024 uu-distusta vaatii henkilöresurssien lisäystä TE-toimistoissa. Uudistuksen tavoitteena on, että asiakas saa aikaisempaa tiiviimpää yksilöllistä tukea työnhakuunsa. Tämä tulee resursoida TE-toimistoihin jo ennen työllisyyspalveluiden siirtoa kuntiin. Uudistuksesta on hyvä olla olemassa jo jalkautunut yhteinen toimintamalli TE-toimistoissa ennen vuotta 2024.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämisen- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

Täysimääräinen kustannusten korvaaminen kunnille tarkoittaisi sitä, et-tä uudistuksen kustannukset korvataan siten, että tilanteita tarkastel-laan myös kustannusten muuttuessa, ei pelkästään poikkileikkaustilan-teen mukaan. Vastuu tehtävistä ja kustannuksista tulisi olla samassa paikassa, ettei kunnalle jää pelkästään rahoittajan roolia, vaan myös mahdollisuuksia vaikuttaa kustannuksiin. Aktivointikytköksen poistumi-nen työmarkkinatuen kuntaosuudesta ei ole hy-vä asia pitkäaikaistyöttömien asiakkaiden näkökulmasta.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**

- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;
Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-
**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-
**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-
**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

-
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-
**Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

-
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-
**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-
Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Aikataulu yhteistoimintasopimusten solmimiselle on liian tiukka huomioiden, että luonnos on tullut lausunnonleikkauksella virkamiesesityksenä ja po-liittinen keskustelu uudistuksesta vielä jatkuu. Vaikuttaa siltä, että TE-toimistoissa on jo nyt henkilöstössä vajetta ja uusien työntekijöiden rekrytoinnin haastetta. Vaikka uudistuksella ei tavoitella henkilöstövähennyksiä, jatkuvat uudistukset haastavat työntekijöiden työhyvinvointia.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Asiakaskriteerin muutos on hyvä ja toivottu muutos. Tämän muutoksen myötä asiakas saa jatkossa monialaisen tuen palvelut heti, kun palvelutarve tunnistetaan.

Muut huomioon esityksestä

Kommentoitavaa:

Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu olisi siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Palvelut ja rahoitus tulisi olla samassa paikassa, koska palvelujen järjestäjällä (toisella kunnalla tai kuntayhtymällä) on tarve myös saada rahoitus koko työllisyysalueen tehtävien hoitamiseksi.

Kaupunginhallituksen huomio/ päätös: Harjavallan kaupunki esittää lausuntonaan Kuntaliiton lausunnon, korostaen, että järjestämisvastuu on annettava jokaiselle kunnalle ja rahoitusvastuun tulee kulkea käsi kädessä järjestämisvastuun kanssa. Tämä kannustaa kuntia edistämään työllisyyttä sekä mahdollistaa sen, että kunnat voivat tarjota työllisyyspalveluille toimivan toteutusympäristön, hyvän hallinnon ja lähipalvelut.

Saarinen Eliisa
Harjavallan kaupunki